

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про зайнятість населення

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 24, ст.243)

останні зміни внесеними згідно із Законом
№ 2745-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 30, ст.119}

...

Розділ VII

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ

Стаття 42. Застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні

1. Роботодавці мають право на застосування праці іноземців та осіб без громадянства на території України на підставі дозволу, що видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

2. Праця іноземців та осіб без громадянства може застосовуватися на різних посадах в одного або декількох (двох і більше) роботодавців, за умови отримання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства (далі - дозвіл) на кожній посаді.

Праця іноземних високооплачуваних професіоналів може застосовуватися без дозволу на посадах за сумісництвом, якщо строк дії трудового договору на посаді за сумісництвом не перевищує строк дії дозволу за основним місцем роботи.

3. Іноземний найманий працівник може суміщати роботу на посаді, визначену дозволом, з роботою на посаді тимчасово відсутнього працівника, за умови, що суміщення триває не більше 60 календарних днів протягом календарного року.

4. Іноземці та особи без громадянства мають право провадити в Україні інвестиційну, зовнішньоекономічну та інші види діяльності відповідно до законодавства.

5. Іноземці та особи без громадянства не можуть призначатися на посаду або займатися трудовою діяльністю у разі, коли відповідно до законодавства призначення на відповідну посаду або провадження відповідного виду діяльності пов'язане з належністю до громадянства України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

6. Без передбаченого цією статтею дозволу здійснюється працевлаштування:

- 1) іноземців, які постійно проживають в Україні;
- 2) іноземців, які набули статусу біженця відповідно до законодавства України або одержали дозвіл на імміграцію в Україну;
- 3) іноземців, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні;
- 4) представників іноземного морського (річкового) флоту та авіакомпаній, які обслуговують такі компанії на території України;
- 5) працівників закордонних засобів масової інформації, акредитованих для роботи в Україні;
- 6) спортсменів, які набули професійного статусу, артистів та працівників мистецтва для роботи в Україні за фахом;
- 7) працівників аварійно-рятувальних служб для виконання термінових робіт;
- 8) працівників іноземних представництв, які зареєстровані на території України в установленому законодавством порядку;
- 9) священнослужителів, які є іноземцями і тимчасово перебувають в Україні на запрошення релігійних організацій для провадження канонічної діяльності лише у таких організаціях з офіційним

погодженням з органом, який здійснив реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації;

10) іноземців, які прибули в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги;

11) іноземців, які прибули в Україну для провадження викладацької та/або наукової діяльності у закладах фахової передвищої та вищої освіти на їх запрошення;

12) інших іноземців у випадках, передбачених законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

7. Залучення висококваліфікованих іноземних спеціалістів і робітників, потреба в яких є відчутною для національної економіки, здійснюється на підставах, визначених Законом України "Про імміграцію".

Стаття 42¹. Підстави для отримання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства

1. Роботодавець отримує також дозвіл для таких категорій осіб, якщо інше не встановлено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України:

1) відряджені іноземні працівники;

2) внутрішньокорпоративні цесіонарії;

3) іноземці та особи без громадянства, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

2. Особливими категоріями іноземців та осіб без громадянства, які претендують на працевлаштування в Україні, є:

1) іноземні високооплачувані професіонали;

2) засновники та/або учасники, та/або бенефіціари (контролери) юридичної особи, створеної в Україні;

3) випускники університетів, що входять до першої сотні у світових рейтингах університетів, відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України;

4) іноземні працівники творчих професій;

5) іноземні IT-професіонали.

3. Роботодавець може отримати дозвіл, за умови виплати заробітної плати у розмірі не менш як:

1) п'ять мінімальних заробітних плат - іноземним найманим працівникам у громадських об'єднаннях, благодійних організаціях та закладах освіти, визначених у статтях 34, 36, 37, 39, 41, 43, 48 Закону України "Про освіту";

2) десять мінімальних заробітних плат - для всіх інших категорій найманих працівників.

4. Вимоги до мінімальної заробітної плати не застосовуються у разі отримання дозволу на застосування праці осіб, зазначених у частині другій цієї статті.

Стаття 42². Перелік документів для отримання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства та продовження його дії

1. Для отримання дозволу роботодавець подає до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, такі документи:

1) заява за формою, встановленою Кабінетом Міністрів України, в якій роботодавець підтверджує, що посада, на якій застосовуватиметься праця іноземця або особи без громадянства, відповідно до законів України не пов'язана з належністю до громадянства України і не потребує надання допуску до державної таємниці;

2) копії сторінок паспортного документа іноземця або особи без громадянства з особистими даними разом з перекладом на українську мову, засвідченим в установленому порядку;

3) кольорова фотокартка іноземця або особи без громадянства розміром 3,5 x 4,5 сантиметра;

4) копія проекту трудового договору (контракту) з іноземцем або особою без громадянства, посвідчена роботодавцем.

2. Для працевлаштування окремих категорій іноземців та осіб без громадянства роботодавець додатково подає такі документи стосовно:

1) випускників університетів, що входять до першої сотні у світових рейтингах університетів, - копія диплома про вищу освіту відповідного університету, визнаного в Україні в установленому порядку;

2) іноземних працівників творчих професій - нотаріально засвідчені копії документів, що ідентифікують об'єкт авторського права та/або суміжних прав автора та засвідчують авторство (авторське право);

3) відряджених іноземних працівників - копія договору (контракту), укладеного між українським та іноземним суб'єктами господарювання, яким передбачено застосування праці іноземців та осіб без громадянства, які направлені іноземним роботодавцем в Україну для виконання певного обсягу робіт (надання послуг);

4) внутрішньокорпоративних цесіонаріїв - рішення іноземного суб'єкта господарювання про переведення іноземця або особи без громадянства на роботу в Україну та копія контракту, укладеного між іноземцем або особою без громадянства та іноземним суб'єктом господарювання, про переведення на роботу в Україну з визначенням строку роботи в Україні;

5) осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, - копії рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та довідки про звернення за захистом в Україні.

Для працевлаштування засновників та/або учасників, та/або бенефіціарів (контролерів) юридичної особи територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, самостійно отримує відомості про закінчення формування статутного капіталу товариства на момент подання заяви про видачу дозволу.

Для працевлаштування іноземних ІТ-професіоналів територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, самостійно отримує відомості про наявність у роботодавця зареєстрованого виду діяльності - комп'ютерне програмування.

3. Для продовження дії дозволу роботодавець подає такі документи:

1) заява за формою, визначеною Кабінетом Міністрів України;

2) фотокартка іноземця або особи без громадянства розміром 3,5 x 4,5 сантиметра;

3) документи згідно з переліком для отримання дозволу, якщо вони змінилися.

4. Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, самостійно отримує в електронній формі з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомості про статус роботодавця як юридичної особи або фізичної особи - підприємця.

5. Документи, передбачені цією статтею, які були видані за кордоном, мають бути легалізовані в установленому порядку, якщо інше не визначено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

6. Посадовим особам територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, заборонено вимагати від роботодавців документи, не встановлені цим Законом.

Стаття 42³. Строк дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства

1. Дозвіл видається на строк:

1) дії трудового договору (контракту), але не більш як на три роки - для особливих категорій іноземців та осіб без громадянства, визначених частиною другою статті 42¹ цього Закону;

2) дії договору (контракту), укладеного між українським та іноземним суб'єктами господарювання, але не більш як на три роки - для відряджених іноземних працівників;

3) дії рішення іноземного суб'єкта господарювання про переведення іноземця або особи без громадянства на роботу в Україну та контракту, укладеного між іноземцем або особою без громадянства та іноземним суб'єктом господарювання, про переведення на роботу в Україну - для внутрішньокорпоративних цесіонаріїв;

4) дії трудового договору (контракту), але не більш як на один рік - для всіх інших іноземних найманих працівників.

2. За наявності підстав дія дозволу може продовжуватися необмежену кількість разів.

3. Роботодавець може зазначити у заяві про видачу дозволу менший строк, ніж встановлено цим Законом.

Не допускається оформлення дозволу на менший строк, ніж зазначено у відповідній заяві та в межах строків, встановлених цим Законом.

Стаття 42⁴. Плата за видачу або продовження дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства

1. Розмір плати за видачу або продовження дії дозволу становить:

1) для дозволів, що видаються на строк від одного до трьох років або їх дія продовжується на такий строк, - шість прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених законом на 1 січня календарного року, в якому роботодавцем подані документи;

2) для дозволів, що видаються на строк від шести місяців до одного року включно або їх дія продовжується на такий строк, - чотири прожиткові мінімуми для працездатних осіб, встановлені законом на 1 січня календарного року, в якому роботодавцем подані документи;

3) для дозволів, що видаються на строк до шести місяців або їх дія продовжується на такий строк, - два прожиткові мінімуми для працездатних осіб, встановлені законом на 1 січня календарного року, в якому роботодавцем подані документи.

2. Роботодавець вносить плату протягом 10 робочих днів з дня отримання рішення про видачу або продовження дії дозволу, яке надсилається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, поштою з повідомленням про вручення.

3. Якщо роботодавець не вніс плату протягом 10 робочих днів з дати прийняття рішення про видачу або продовження дії дозволу, таке рішення скасовується.

4. Плата за видачу або продовження дії дозволу зараховується до бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

5. Видача та продовження дії дозволу на застосування праці осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, здійснюються безоплатно.

Стаття 42⁵. Внесення змін до дозволу на застосування праці іноземців або осіб без громадянства

1. Роботодавець зобов'язаний звернутися до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, про внесення змін до дозволу у разі виникнення однієї з таких обставин:

1) зміна найменування юридичної особи - роботодавця, реорганізація або виділ юридичної особи - роботодавця, зміна імені та/або прізвища, та/або по батькові фізичної особи - підприємця, який є роботодавцем;

2) оформлення нового паспортного документа іноземця або особи без громадянства, у тому числі у разі зміни імені та/або прізвища, та/або по батькові іноземця або особи без громадянства;

3) зміна назви посади іноземця або особи без громадянства, переведення на іншу посаду в одного роботодавця у межах строку, на який видано дозвіл.

Для внесення змін до дозволу роботодавець подає заяву за формою, визначеною Кабінетом Міністрів України.

2. Роботодавець разом із заявою про внесення змін до дозволу подає:

1) у разі зміни імені та/або прізвища, та/або по батькові фізичної особи - підприємця, який є роботодавцем, - копію паспорта фізичної особи - підприємця, який є роботодавцем;

2) у разі виникнення обставин, передбачених пунктом 2 частини першої цієї статті, - копії сторінок паспортного документа іноземця або особи без громадянства з особистими даними разом з перекладом на українську мову, засвідченим в установленому порядку;

3) у разі виникнення обставин, передбачених пунктом 3 частини першої цієї статті, - проект трудового договору (контракту) в новій редакції або проект додаткової угоди про внесення змін до трудового договору (контракту).

Підтвердження зміни найменування юридичної особи - роботодавця, реорганізації або виділу юридичної особи - роботодавця територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, отримує самостійно з Єдиного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

3. Роботодавець зобов'язаний звернутися до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, із заявою про внесення змін до дозволу не пізніше як за 30 днів після виникнення обставин, передбачених частиною першою цієї статті.

Роботодавець, який не звернувся до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, із заявою про внесення змін до дозволу в установленій цією частиною строк, несе відповідальність відповідно до закону.

Стаття 42⁶. Строк розгляду заяв про видачу або продовження дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства

1. Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, приймає рішення в такі строки з дня отримання відповідної заяви:

1) сім робочих днів - про видачу дозволу;

2) три робочі дні - про продовження дії дозволу або про внесення змін до нього.

2. Заява про продовження дії дозволу подається роботодавцем до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, не пізніше як за 20 календарних днів до закінчення строку дії такого дозволу.

Стаття 42⁷. Порядок прийняття заяв про видачу або продовження дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, про внесення змін до такого дозволу та порядок прийняття рішень про видачу, продовження дії або внесення змін до такого дозволу

1. Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, надає роботодавцю опис прийнятих документів одразу після прийняття від нього заяви про видачу дозволу, заяви про продовження дії дозволу, заяви про внесення змін до дозволу (далі - заява) та документів, що подаються разом з відповідною заявою.

2. Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, протягом наступного робочого дня після прийняття заяви здійснює перевірку заяви та доданих до неї документів на наявність підстав для зупинення розгляду заяви.

3. У разі відсутності підстав, передбачених частиною третьою статті 42⁸ цього Закону, територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, приймає рішення про видачу або продовження дії, або внесення змін до дозволу у строки, встановлені статтею 42⁹ цього Закону, та протягом двох робочих днів надсилає роботодавцю копію цього рішення поштою з повідомленням про вручення та електронною поштою із зазначенням платіжних реквізитів для внесення плати (у разі прийняття рішення про видачу або продовження дії дозволу), а також розміщує на офіційному веб-сайті територіального органу державної служби зайнятості інформацію про прийняте рішення та платіжні реквізити для внесення плати.

4. Роботодавець зобов'язаний укласти з іноземцем чи особою без громадянства трудовий договір (контракт) не пізніш як за 90 календарних днів з дати видачі дозволу та у десятиденний строк після укладення трудового договору (контракту) надати його копію, засвідчену роботодавцем, територіальному органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

Стаття 42⁸. Зупинення розгляду заяви про видачу або продовження дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, про внесення змін до такого дозволу

1. У разі встановлення наявності підстав для зупинення розгляду заяви територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, не пізніше наступного робочого дня приймає рішення про зупинення розгляду заяви, в якому зазначаються підстави для його прийняття. Копія рішення про зупинення розгляду заяви надсилається роботодавцеві поштою з повідомленням про вручення та електронною поштою не пізніше наступного робочого дня після прийняття рішення.

Роботодавець має подати документи для усунення підстав для зупинення розгляду заяви у строки, зазначені в частині другій цієї статті.

2. Розгляд заяви зупиняється для усунення підстав, викладених у відповідному рішенні, на строк, що становить сім робочих днів з дати прийняття рішення про зупинення розгляду заяви про видачу і три робочі дні - заяви про продовження дії дозволу або про внесення змін до нього.

3. Підставами для зупинення розгляду заяви є:

- 1) подання документів від імені роботодавця особою, яка не має на це повноважень;
- 2) подання разом із заявою документів або відомостей, визначених цим Законом, не в повному обсязі;
- 3) невідповідність заяви та/або документів, поданих разом із заявою, вимогам, установленим цим Законом, складення заяви не за встановленою формою;
- 4) наявність недостовірних даних у заяві або документах, поданих разом із заявою;
- 5) невідповідність умов трудового договору (контракту), укладеного з іноземцем або особою без громадянства, або умов додаткової угоди про внесення змін до трудового договору (контракту) законодавству України про працю.

Зупинення розгляду заяви з підстав, не передбачених цією статтею, не допускається.

Технічні помилки, допущені в заяві або доданих до неї документах, не є підставою для зупинення розгляду заяви. Технічними помилками в цілях застосування цієї статті вважаються орфографічні, синтаксичні, граматичні помилки, друкарські та інші очевидні помилки, що не спотворюють змісту заяви, документа.

4. Після подання протягом строку, встановленого частиною другою цієї статті, документів про усунення підстав для зупинення розгляду заяви розгляд заяви поновлюється.

У разі якщо роботодавцем не усунути всі зауваження територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, через які зупинено розгляд заяви, роботодавець разом із документами на заміну подає також мотивувальний лист щодо причин відхилення решти зауважень територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

5. З дня подання документів на заміну та мотивувального листа щодо причин відхилення решти зауважень територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції (за потреби), строк розгляду заяви, встановлений статтею 42⁶ цього Закону, продовжується з урахуванням часу, що минув до його зупинення.

Стаття 42⁹. Відмова у видачі, продовженні дії дозволу на застосування праці іноземців або осіб без громадянства, унесенні змін до такого дозволу

1. Підставами для відмови у видачі, продовженні дії дозволу, унесенні змін до дозволу є:

1) неусунення підстав для зупинення розгляду заяви протягом встановленого строку або визнання територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, мотивувального листа, поданого роботодавцем, необґрунтованим;

2) подання заяви та документів для продовження дії дозволу з порушенням строку, встановленого частиною другою статті 42⁶ цього Закону;

3) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про роботодавця або наявність відомостей про державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її ліквідації, або наявність відомостей про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, який є роботодавцем.

Рішення про відмову у видачі, продовженні дії дозволу, унесенні змін до дозволу повинно містити перелік та опис підстав (обґрунтування) для відмови.

Відмова у видачі, продовженні дії або у внесенні змін до дозволу з підстав, не передбачених цією статтею, не допускається.

У разі відмови у видачі, продовженні дії або у внесенні змін до дозволу подані документи повертаються (видаються особисто, надсилаються поштовим відправленням) роботодавцю не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від роботодавця заяви про їх повернення.

Після усунення підстав для відмови у видачі, продовженні дії або у внесенні змін до дозволу роботодавець може повторно подати документи.

Стаття 42¹⁰. Скасування дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства

1. Роботодавець зобов'язаний звернутися до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, про скасування дозволу за таких обставин:

1) трудовий договір (контракт) з іноземцем чи особою без громадянства припинено;

2) припинено виконання договору (контракту), укладеного між українським та іноземним суб'єктами господарювання, у зв'язку з яким був направлений іноземець або особа без громадянства;

3) територіальний орган або підрозділ центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, прийняв рішення про визнання іноземця або особи без громадянства біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

2. Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, скасовує виданий дозвіл у разі:

1) невнесення роботодавцем плати за видачу або продовження дії дозволу у строк, визначений частиною другою статті 42⁴ цього Закону;

2) неподання роботодавцем у встановлений цим Законом строк до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, копії трудового договору (контракту), укладеного з іноземцем або особою без громадянства, якщо подання такої копії є обов'язковим відповідно до цього Закону;

3) подання роботодавцем письмової заяви про скасування дозволу за обставин, передбачених пунктами 1-3 частини першої цієї статті, або виявлення територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, таких обставин;

4) виявлення недостовірності даних у поданих роботодавцем документах, яка не могла бути виявлена під час розгляду заяви;

5) наявності рішення про примусове повернення або примусове видворення іноземця або особи без громадянства, прийнятого відповідно до статей 26 та 30 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства";

6) встановлення факту застосування праці іноземця або особи без громадянства на інших умовах, ніж ті, що визначені дозволом, або іншим роботодавцем (крім роботи за сумісництвом відповідно

до абзацу другої частини другої статті 42 цього Закону та суміщення посад відповідно до частини третьої статті 42 цього Закону);

7) невикористання іноземцем або особою без громадянства права на оскарження рішення територіального органу чи підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або у разі остаточного вирішення питання про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

8) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, за яким іноземця чи особу без громадянства засуджено за вчинення злочину.

...